

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Луцький національний технічний університет
Інститут демографії та досліджень якості життя імені Михайла Птухи НАН України (Київ)
Інститут економіки промисловості НАН України (Київ)
Інститут регіональних досліджень НАН України (Львів)
Волинський осередок ВГО «Спілка економістів України»
Волинський обласний центр зайнятості
Київський національний університет будівництва і архітектури
ДННУ «Академія фінансового управління» (Київ)
Національний університет «Запорізька політехніка»
Державний університет економіки і технологій (Кривий Ріг)
Хмельницький національний університет
Донецький національний університет імені Василя Стуса (Вінниця)
ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» (Дрогобич)
Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академ. С.Дем'янчука (Рівне)
Державний університет «Житомирська політехніка» (Житомир)
Мукачівський державний університет (Мукачеве)
Університет Короля Данила (Івано-Франківськ)
Університет Марії Кюрі-Склодовської у Любліні (м. Люблін, Польща)
Головне статистичне управління Польщі (Польща)
Академія Замойська (м. Замость, Польща)
Національна торгово-промислова палата у Варшаві (м. Варшава, Польща)
Фундація «Інститут сталого розвитку» (Польща)
Технічний університет – Варна (м. Варна, Болгарія)
Сільськогосподарська академія університету імені Вітовта Великого (м. Каунас, Литва)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ

XI Міжнародна науково-практична конференція
Луцький національний технічний університет

THE ACTUAL PROBLEMS OF SOCIAL AND ECONOMIC SYSTEMS MANAGEMENT

11 th international scientifically-practical conference
Lutsk National Technical University

5 грудня 2025 р.
Частина 1

5 December, 2024
Part 1

Луцьк – 2025
Lutsk – 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Луцький національний технічний університет
Інститут демографії та досліджень якості життя НАН України (Київ)
Інститут економіки промисловості НАН України (Київ)
Інститут регіональних досліджень НАН України (Львів)
Волинський осередок ВГО «Спілка економістів України», Волинський обласний центр зайнятості
Київський національний університет будівництва і архітектури
ДННУ «Академія фінансового управління» (Київ),
Національний університет «Запорізька політехніка»
Державний університет економіки і технологій (Кривий Ріг)
Хмельницький національний університет,
Донецький національний університет імені Василя Стуса (Вінниця)
ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» (Дрогобич)
Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академ. С. Дем'янчука (Рівне)
Державний університет «Житомирська політехніка» (Житомир)
Мукачівський державний університет (Мукачево), Університет Короля Данила (Івано-Франківськ)
Університет Марії Кюрі-Скłodовської у Любліні (м. Люблін, Польща)
Головне статистичне управління Польщі (Польща), Академія Замойська (м. Замость, Польща)
Національна торгово-промислова палата у Варшаві (м. Варшава, Польща)
Фундація «Інститут сталого розвитку» (Польща), Технічний університет – Варна (м. Варна, Болгарія)
Сільськогосподарська академія університету імені Вітовта Великого (м. Каунас, Литва)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ	THE ACTUAL PROBLEMS OF SOCIAL AND ECONOMIC SYSTEMS MANAGEMENT
--	--

*XI Міжнародна
науково-практична конференція
Частина 1*

*11 th international
scientifically-practical conference
Part 1*

**Луцький національний технічний
університет**

Lutsk National Technical University

5 грудня 2025 року 5 December, 2025

Луцьк
«Надстир'я»
2025

УДК 338.24 : 330.342 (063)
А 43

*Рекомендовано Вченою радою
Луцького національного технічного університету
(протокол № 7 від 26 грудня 2025 р)*

Рецензенти:

Голян В.А. – д.е.н., професор, директор ГО «Європейський аналітичний центр»;

Хомюк Н. Л. – д.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту Волинського національного університету ім. Лесі Українки

А 43 **Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф., Частина 1.** Луцьк, 5 груд. 2025 р., Луцьк: Надстир'я, 2025. 394 с.

The actual problems of social and economic systems management : 11 th international scientifically-practical conference, Part 1. December 5, 2025, Lutsk: Nadstyrja, 2025. 394 p.

ISBN 978-617-8438-26-5

Збірник містить матеріали учасників XI Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами», що охоплюють проблеми структурної трансформації економіки регіонів польсько-українського прикордоння, управління національним господарством, галузями та господарськими комплексами; управління державними фінансами та інвестиційного забезпечення відбудови України, регіонального менеджменту та міжнародного співробітництва в контексті подальшої євроінтеграції України; менеджменту та економіки підприємства; управління персоналом, трудового потенціалу, лідерства; ринку праці, зайнятості населення, соціального партнерства; управління логістичними процесами на різних рівнях господарювання, а також економіки довкілля та природних ресурсів.

Для науковців, аспірантів, студентів, практиків, які досліджують проблеми управління соціально-економічними системами різних рівнів.

УДК 338.24 : 330.342 (063)

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

ISBN 978-617-8438-26-5

© Луцький національний технічний університет, 2025

Kosinskyi P., Dimitrova O. IMPROVING THE EFFICIENCY OF ENTERPRISE ECONOMIC ACTIVITY IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT	216
Якименко-Терещенко Н.В., Андреева К.С. АНАЛІТИКА КЛІЄНТІВ І КАНАЛІВ В УПРАВЛІНСЬКОМУ ОБЛІКУ: ВІД ВИТРАТ ДО ПРИБУТКОВОСТІ ТА СТАЛОСТІ	218
Хомов Ю.Ю. ПРИНЦИПИ ТА ФАКТОРИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	219
Цуз І.Г. МЕТОДИ АНАЛІЗУ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	221
Шапошнікова І. О. ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ БУДІВНИЦТВА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОГО ТОРГОВЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ В МЕЖАХ СТРАТЕГІЇ РЕЛОКАЦІЇ РИТЕЙЛУ	223
Русин Ю.М. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИХ РЕСУРСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ	226
Мартиш С.О. ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА РІВЕНЬ ФІНАНСОВОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	228
Лучечко А.П. ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	229
Демковський В.М. МЕТОДИ АНАЛІЗУ ТА ОЦІНКИ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ.....	232
Вижицький О.В. МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	234
Ломохов Д. В. ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	235
Дударчук В. В. ПЛІННІСТЬ КАДРІВ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	238
Ващенко М. А. ДЕЛЕГУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ.....	240
Караїм В. П. РОЛЬ ІНСТРУМЕНТІВ СТАЛОГО ЗЕМЕЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СИСТЕМІ ВИРОБНИЧИХ ВІДНОСИН АГРОСФЕРИ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	241
Громик О.М. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ	244
Колібаба М.В. ЦІНОВА ВОЛАТИЛЬНІСТЬ РИНКУ РДН УКРАЇНИ У 2020–2025 РОКАХ. ПРИЧИНИ, НАСЛІДКИ ТА СИСТЕМНІ РИЗИКИ	246
Бурлака О.С. РОЗВИТОК КОМПЕТЕНЦІЙ КОМАНДОТВОРЕННЯ ЯК ПРІОРИТЕТНА СКЛАДОВА ПЕРСОНАЛЬНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА	248
Кононенко І. М., Тюрменко Я. М. КОМПЛАЄНС-ОРІЄНТОВАНЕ УПРАВЛІННЯ СКЛАДНИМИ ОБОРОННИМИ ТЕХНОЛОГІЧНИМИ ПРОЄКТАМИ В УКРАЇНСЬКИХ УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	250

Караїм В.П.

здобувач ступеня доктора філософії

Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна

РОЛЬ ІНСТРУМЕНТІВ СТАЛОГО ЗЕМЕЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СИСТЕМІ ВИРОБНИЧИХ ВІДНОСИН АГРОСФЕРИ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Недостатня збалансованість між темпами агровиробництва та можливостями земельного фонду Волинської області зумовлює потребу у використанні виробничо-економічних показників не лише як статистичної основи для оцінювання галузі, а передусім як ключових інструментів сталого земельного менеджменту. Коливання врожайності, зміна структури посівів, динаміка виробництва основних видів продукції та економічна віддача земельних ресурсів відображають стан і напрям трансформації агросфери, сигналізуючи про рівень раціональності використання земель і ефективність управлінських рішень.

Саме аналіз цих показників дає змогу своєчасно виявляти дисбаланси у землекористуванні, визначати межі допустимого навантаження на ґрунтові ресурси та прогнозувати наслідки виробничих змін для екологічної стійкості земель. В умовах зростання кліматичних ризиків, інтенсифікації виробництва та регіональної специфіки Волині комплексне опрацювання показників агровиробництва стає важливим механізмом оптимізації структури землекористування, збереження родючості ґрунтів і підтримання стабільності агросистем.

Проблемам виробничих відносин в агросфері присвячено низку наукових праць, у яких доведено, що стабільний розвиток цього напрямку можливий лише за умови інтеграції виробничо-економічних показників у систему сталого земельного менеджменту. Зокрема, питання ефективності та перспектив розвитку зернового виробництва розглядають Черемісіна С. Г., Россоха В. В. [9]. Динаміку вирощування цукрових буряків та експортні можливості цукрової продукції висвітлено у праці Васильковської К. В., Андрієнко О. О., Малаховської В. О. [1]. Погорілий Є. В. і Ковальова О. М. аналізують виробництво високоолеїнового соняшнику в контексті продовольчої безпеки [4], тоді як Сидякіна О. В. і Гамаюнова В. В. оцінюють сучасний стан і перспективи вирощування насіння соняшнику [6]. Питання інтенсифікації та екологізації технологій вирощування цієї культури розглядають Ткачук О. П. і Бондарук Н. В. [8]. Проблеми ефективності застосування мінеральних добрив при вирощуванні кукурудзи описано у дослідженні Сидякіної О. В., Мелешко І. О. [5]. Економічну ефективність вирощування картоплі в умовах екологізації аграрного виробництва оцінюють Суліма Н. М. та Савчук М. О. [7]. Стан і тенденції вирощування овочевих культур у відкритому ґрунті аналізує Щетина С. В. [11]. Коваль А. О. досліджує витрати сільськогосподарських підприємств на виробництво ягідної продукції [3]. Аналіз стану землекористування в агросфері Волинської області представлено у праці Караїма В. П. [2]. Природоохоронні проєкти розвитку агросфери висвітлено в роботі Черчик Л. М., Караїм О. А., Караїма В. П. [10].

Система показників, пов'язаних із виробництвом основних видів сільськогосподарської продукції, є ключовим індикатором стану та тенденцій розвитку аграрного сектору регіону. Динаміка обсягів виробництва зернових і зернобобових культур, цукрового буряка, соняшнику, картоплі, овочевих культур відкритого ґрунту, а також плодових і ягідних культур відображає не лише рівень продовольчої забезпеченості, а й загальну ефективність використання земельних ресурсів Волинської області. Зміни цих показників дозволяють оцінити структурні зрушення в агровиробництві, реакцію господарств на кліматичні виклики, технологічні оновлення та економічні стимули.

Комплексне вивчення зазначених індикаторів дає змогу визначити ступінь адаптивності агросфери до зовнішніх впливів, встановити потенційні загрози для сталого землекористування та окреслити напрями підвищення продуктивності земель. Оскільки кожна

група культур потребує специфічних ресурсів, відрізняється рівнем рентабельності та екологічного навантаження, аналіз їх динаміки у 2015–2023 роках створює аналітичну основу для оцінки збалансованості виробничо-економічного розвитку регіону.

Динаміку виробництва основних видів сільськогосподарської продукції Волинської області представлено на рис. 1–6.

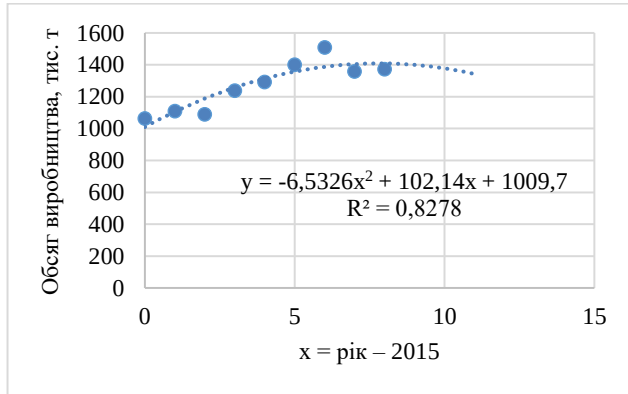

Рис. 1. Виробництво зернових та зернобобових (обсяг виробництва, валовий збір, тис. т)

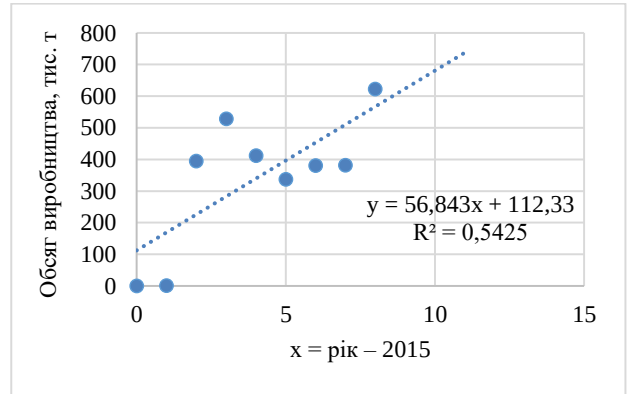

Рис. 2. Виробництво буряка цукрового (обсяг виробництва, валовий збір, тис. т)

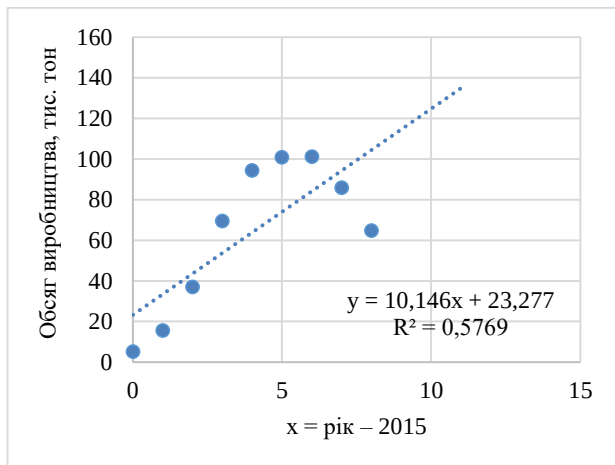

Рис. 3. Виробництво буряка цукрового (обсяг виробництва, валовий збір, тис. т)

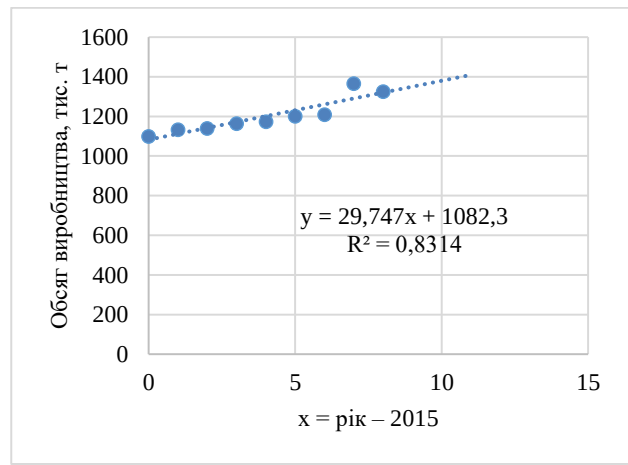

Рис. 4. Виробництво картоплі (обсяг виробництва, валовий збір, тис. т)

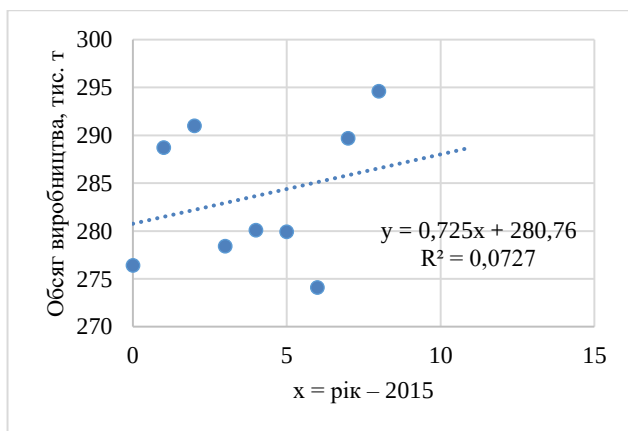

Рис. 5. Виробництво культур овочевих відкритого ґрунту (обсяг виробництва, валовий збір, тис. т)

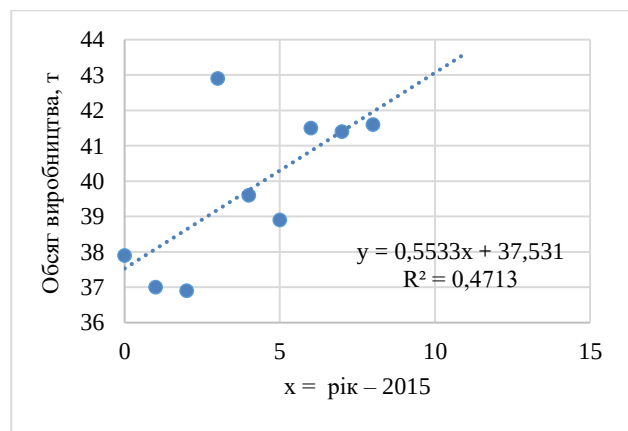

Рис. 6. Виробництво культур плодових та ягідних (обсяг виробництва, валовий збір, т)

Як бачимо, динаміка виробництва основних видів сільськогосподарської продукції Волинської області у 2015–2023 рр. демонструє комплексні та неоднорідні тенденції, що

відображають як структурні зміни в агросекторі, так і вплив кліматичних, економічних та технологічних чинників. Загалом простежується зростання обсягів виробництва продукції рослинництва, проте інтенсивність цих змін суттєво різниться між окремими групами культур.

Найстабільніше зростання характерне для зернових та зернобобових культур, виробництво яких упродовж аналізованого періоду загалом збільшувалося, досягаючи пікових значень перед 2022 роком. Цей сегмент продовжує зміцнювати позиції завдяки розширенню посівних площ, впровадженню сучасних технологій вирощування та зростанню попиту на зерно. У свою чергу, цукровий буряк характеризується значною міжрічною мінливістю, що зумовлено високою залежністю цієї культури від ринкової кон'юнктури та рівня рентабельності галузі. Попри суттєві спадання у окремі роки, останній період демонструє різке відновлення виробництва, що може свідчити про повторну активізацію цукрового напрямку в регіоні.

Олійний сектор, представлений соняшником, у 2015–2021 рр. розвивався особливо динамічно, однак після досягнення максимальних значень почав знижуватися, що пов'язано як із кліматичними обмеженнями для цієї культури в умовах Полісся, так і з переглядом господарствами структури посівів.

Картоплярство демонструє стале зростання, з різкими приростами в останні роки, що вказує на зростання його ролі як у дрібнотоварному секторі, так і у професійному виробництві.

Вирощування овочевих культур відкритого ґрунту залишається відносно стабільним, без суттєвих коливань, що свідчить про сталість споживчого попиту та збереження традиційних площ під цими культурами.

Виробництво плодових та ягідних культур характеризується помірною варіабельністю та загальною стабільністю останніми роками, що притаманно багаторічним насадженням. Незначні коливання врожайності переважно зумовлені погодними умовами, а структура садів і ягідників залишається відносно сталою.

Виявлені тенденції свідчать про зміцнення окремих напрямів агровиробництва Волині та водночас про нерівномірність розвитку галузей. Зростання виробництва зернових і картоплі підтверджує посилення продовольчого потенціалу, тоді як коливання у вирощуванні соняшнику та цукрового буряка вказують на залежність від ринкових і кліматичних чинників. Стабільність овочевої та плодово-ягідної продукції відображає збереження традиційної спеціалізації.

Такі результати підкреслюють необхідність раціонального планування структури посівів, підвищення ефективності використання земель та запобігання ризикам деградації ґрунтів для забезпечення сталого земельного менеджменту агросфери регіону.

1. Васильковська К. В., Андрієнко О. О., Малаховська В. О. Динаміка виробництва цукрових буряків в Україні та аналіз експорту цукру. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2022. Вип. 100. С. 74–84. DOI: <https://doi.org/10.31395/2415-8240-2022-100-2-74-84>
2. Караїм В. Аналіз стану землекористування в агросфері Волинської області. *Сучасні технології менеджменту: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (18–20 жовтня 2024 р.)*. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2024. С. 132–135. URL: https://vnu-taskid841251.s3.eu-north-1.amazonaws.com/s3fs-public/File/2024/11/suchasni-tekhnohohiyi-menedzhmentu_zb_2024.pdf
3. Коваль А. О. Економічні показники витрат сільськогосподарських підприємств на виробництво ягідних культур. *Агроєкологічний журнал*. 2021. № 4. С. 124–130. DOI: <https://doi.org/10.33730/2077-4893.4.2021.252965>
4. Погорілий Є. В., Ковальова О. М. Виробництво високоолеїнового соняшнику в контексті забезпечення продовольчої безпеки. *Продовольча безпека України в умовах війни і післявоєнного відновлення: глобальні та національні виміри. Міжнародний форум «Food security of Ukraine in the conditions of the war and post-war recovery: global and national dimensions. International forum»*: доповіді учасників міжнародної науково-практичної конференції, 01–02 червня 2023 р., м. Миколаїв. МНАУ, 2023. С. 254–256. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/14688>
5. Сидякіна О. В., Мелешко І. О. Ефективність застосування мінеральних добрив у посівах кукурудзи на зерно (огляд літератури). *Таврійський науковий вісник*. 2022. № 128. С. 196–203. DOI: <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2022.128.27>
6. Сидякіна О. В., Гамаюнова В. В. Сучасний стан та перспективи виробництва насіння соняшнику. *Таврійський науковий вісник*. 2023. № 131. С. 196–204. <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2023.131.25>

7. Суліма Н. М., Савчук М. О. Економічна ефективність вирощування картоплі в умовах екологізації аграрного виробництва. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2024. № 11. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14005405>
8. Ткачук О. П., Бондарук Н. В. Фактори інтенсифікації та екологізації вирощування соняшнику. *Аграрні інновації*. 2023. № 18. С. 120–127. DOI: <https://doi.org/10.32848/agrar.innov>.
9. Черемісіна С. Г., Россоха В. В. Ефективність виробництва зернових культур в Україні: аналіз сучасного стану та перспективи підвищення. *Економіка АПК*. 2021. № 6. С. 54 – 67. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202106054>
10. Черчик Л. М., Караїм О. А., Караїм В. П. Природоохоронні проекти розвитку агросфери як інструмент організаційно-економічного механізму формування низьковуглецевої економіки. *Наукові праці ДонНТУ. Серія: «Економічна»*. № 1(31), 2025. С. 36–45. DOI: [https://doi.org/10.31474/1680-0044-2025-1\(31\)-36-45](https://doi.org/10.31474/1680-0044-2025-1(31)-36-45)
11. Щетина С. В. Оцінка стану вирощування овочевих культур в умовах відкритого ґрунту в Україні. *Збалансоване природокористування*. 2023. № 3. С. 144–152. DOI: <https://doi.org/10.33730/2310-4678.3.2023.287829>

Громик О.М.

к.г.н., доцент, кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Ресторанне господарство України переживає активну трансформацію, що пов'язана з поєднанням внутрішніх викликів та глобальних тенденцій розвитку сфери послуг. Незважаючи на економічні та безпекові ризики, галузь демонструє здатність до адаптації та впровадження нових стратегічних рішень, спрямованих на підвищення якості обслуговування, розширення клієнтського досвіду та підтримання конкурентоспроможності.

Сучасні зміни у споживчій поведінці, зростання попиту на безпечний простір, технологічність та персоналізацію впливають на формування нових підходів у розвитку закладів ресторанного бізнесу. Тенденції глобального ринку, зокрема цифровізація, підвищена увага до сталого розвитку та зміцнення ролі локальної кухні, стають основою стратегічного планування підприємств. Результати попередніх досліджень, представлені у працях Н.А. Антошкової [1] та А.В. Левчука [2], підкреслюють важливість технологічної адаптації та гнучкості управління, проте залишають поза увагою питання основні напрями розвитку ресторанного господарства України.

Метою статті є визначення основних стратегічних напрямів розвитку ресторанного господарства України та аналіз тенденцій, що впливають на його довгострокову конкурентоспроможність.

Сфера ресторанного бізнесу в Україні сьогодні демонструє вражаючу стійкість і здатність до адаптації, незважаючи на складнощі повномасштабної війни. Ця індустрія, яка завжди чутливо реагувала на економічні й соціальні зміни, нині знаходить способи пристосовуватися до безпрецедентних викликів, активно впроваджуючи новаторські рішення та дотримуючись актуальних світових тенденцій.

Це підтверджується тим, що навіть в умовах кризового 2024 року ресторанний бізнес в Україні почав поступово відновлюватися. Кількість діючих закладів залишалася стабільною, а виручка в середньому зросла на 10%, середній чек - на 17%. Водночас відвідуваність трохи зменшилася - на 3%: найбільше в піцеріях і фастфудах (на 7- 8%), тоді як суші-барі та кав'ярні «to go» залишилися на рівні минулого року або продемонстрували зростання на 1- 15% залежно від сегменту. Це свідчить про те, що бізнес адаптується і поступово відновлює активність, незважаючи на наявні труднощі (рис. 1).